

Bevezetés a vallástudományba

OR-ZSE, judaisztika 1, 2018. ősz

Biró Tamás

Harmadik beadandó feladat:

Párhuzamok a zsidóság és más vallások között

Bevezetés, motiváció: A vallástudomány, és általában a legtöbb tudományterület fontos módszere különféle jelenségek összehasonlítása és a hasonlóságok, párhuzamok kimutatása. A tudomány akkor fejlődik, ha látszólag távoli jelenségeket közös okokra sikerül visszavezetnie (ahogy Newton a bolygók mozgását és az alma leesését egyaránt a gravitáció törvényével magyarázta). Ezáltal rendet teremtünk egy eddig áttekinthetetlen adathalmazban (ahogy Mengyelejev tette a periódusos rendszer megalkotásával). Hasonlóan, a vallástudomány hozzájárult ahhoz, hogy jobban megértsük a világ kultúráit, vallásait azáltal, hogy látszólag nagyon különböző jelenségekben hasonlóságokat, párhuzamokat, néha egyezéseket fedezett fel. Így alakulnak át felszínes ismereteink, információ-morzsákból álló tudásunk valódi, mély, értő és rendszerezett megismeréssé – azaz tudománnyá.

A feladat rövid összefoglalása: Az első beadandó feladat elkészítése során elmélyedt a zsidó vallás egy jelenségében. A második feladat során alaposabban megismerkedett egy másik vallás néhány aspektusával. Utolsó feladata párhuzamok keresése a zsidó vallás és más vallások jelenségei között.

1. Keressen témát, az alábbi két lehetőség közül választva:

- a) Kiindulási pontja az első beadandó feladatban kidolgozott zsidó vallási jelenség, amelyhez fog más vallásokban párhuzamokat keresni. Ha az első feladat során például a zarándokünnepekről írt, akkor most írhat ezen ünnepek keresztény, muszlim, buddhista vagy *New Age* párhuzamairól is – akár egy, akár több másik vallást választva.
- b) Kiindulási pontja a második beadandó feladatban kidolgozott vallás jelenségei, amelyekhez fog párhuzamokat keresni a zsidó vallásban. Ha a második feladat során például az ugariti vallás néhány aspektusáról írt, akkor most írhat az ugariti vallás ezen aspektusai és a zsidó vallás közötti párhuzamokról.

Legalább két vallásnak kell szerepelnie az összehasonlításban, vagyis a zsidó vallás mellett még egynek. Továbbá, legalább egy vallási jelenséget dolgozzon ki. Írhat több mint két vallásról, ill. több mint egy jelenségről is. Azonban ne csapongjon a dolgozatában: szélesebb merítés esetén is maradjon meg a fókusz, a logikai vonalvezetés, amely mentén felépíti a dolgozatát. Kerülje el, hogy tetszőleges vallásokkal és/vagy tetszőleges jelenségekkel kapcsolatos adatokat szervetlenül felsorol.

2. Határozza meg a témáját: Fogalmazza meg egyetlen kerek mondatban, hogy pontosan mi kutatásának a tárgya. Amíg nem kezd el írni dolgozatát, addig időnként felülvizsgálhatja ezt a mondatot, de az aktuális verzió mindig legyen – képzeletben vagy valóságosan – a szemei előtt. Később dolgozatának mind a címét, mind az első bekezdését ezen mondat alapján írja meg.

3. Kutatásának első fázisában („felfedező csapongás”) keressen a könyvtárban minél több anyagot, amely valahogy kapcsolódik választott témájához. Legyen bátor, kreatív, kezdeményező. Felületesen, de szisztematikusan fussa végig a könyvtár polcait. Eközben felületesen, de szisztematikusan lapozza végig a relevánsnak tűnő könyveket. Keressen az interneten, és a talált információkat ellenőrizze le más forrásokból. Nézzon utána a Wikipedia lábjegyzeteiben megadott forrásoknak. Használja a *Google Tudós* (<https://scholar.google.hu/>) szolgáltatást, és ha érdekeset talál, nézze meg, mely későbbi tudományos munkák hivatkoznak a fellelt műre. A cikkekben pedig megtalálja, mely korábbi munkákból merít a szerző. (Egyúttal figyelje meg a tudományos életben bevett hivatkozási formákat is!) Szánjon néhány napot erre a „felfedező csapongásra”.

4. Vegye számba, miket talált. Néhány nap elteltével csoportosítsa forrásait, rendszerezze az összegyűjtött információt. Mit talált? Hogyan fog ebből beadandó dolgozatot írni? Esetleg érdemes újrafogalmazni a téma meghatározását (2. pont)? Hol vannak még hiányosságok a kutatásában: például olyan részlet, amelyről nem talált elegendő információt? Van-e olyan információ, amely fontos lesz a dolgozatában, azonban az információ forrása nem meggyőző, más forrásból is meg kellene azt erősíteni? Vannak-e ellentmondások a szakirodalomban? (Ha vannak, akkor vagy próbálja meg feloldani az ellentmondást, esetleg további szakirodalmazással, vagy reflektáljon dolgozatában az ellentmondásra.) Szánjon tehát még pár napot a további szisztematikus információkeresésre.

5. Írja meg a dolgozatot: Miután az első hetet az információszerzésre szánta, a második hét elején kezdje el feldolgozni azt, amit talált. Ügyeljen a nyelvhelyességre, helyesírásra, helyes központozásra és az objektív, értékítélet-mentes tudományos stílusra. Témáját külső szemlélőként (*étikus* nézőpontból) közelítse meg. A feladatot másfél-két oldal terjedelemben, *egész, kerek mondatokban* dolgozza ki. Fejezetcímekkel segítse az olvasót, hogy könnyen követhesse logikus gondolatmenetét.

6. Reflektáljon az összegyűjtött információra: Miután kidolgozta témáját – a zsidóság egy aspektusának a párhuzamait más vallásokban, vagy valamely vallási hagyomány és a zsidóság párhuzamait –, reflektáljon az eredményeire. Vajon mi az egybeesés, hasonlóság lehetséges oka (kölcsonzés, véletlen, stb. – ld. az órai prezentációt)? Mennyire erőltetettek a felfedezett hasonlóságok? Hasonlóság vagy azonosság (egybeesés)? Elkerülte a „paralelomania” hibáját?

Végezetül: Nem kap pontot, aki

- nem használ helyesírás-ellenőrzőt, vagy
- nincs bibliográfiája, vagy
- a bibliográfiában olyan tételek szerepelnek, amelyekre nem hivatkozik a dolgozatban, vagy
- a bibliográfia nem tartalmaz teljes bibliográfiai leírást (kiadó, kiadás helye, éve...).

Megoldását e-mailben elküldve és kinyomtatva, papíron is kérem, a december 17-i óra elején.

Javasolt irodalom a kiinduláshoz:

Bodrogi Tibor et al. *Mitológiai ábécé* (Budapest: Gondolat, 1978).

Eliade, Mircea. *Vallási hiedelmek és eszmék története* (Budapest: Osiris Kiadó, 2006).

Frazer, James G. *Az aranyág* (Budapest: Osiris Kiadó, 1993).

Von Glasenapp, Helmuth. *Az öt világvallás* (sok kiadás).